

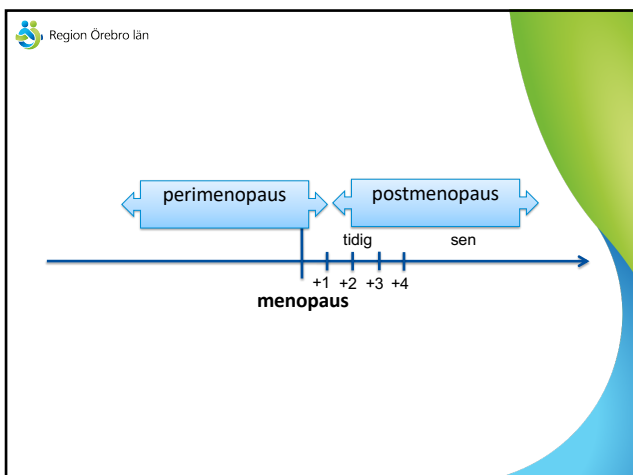
Region Örebro län

På gränsen till det uthärdliga vid gränsen för fruktsamheten?

Juliane Baumgart
PhD, Överläkare
Kvinnokliniken, Universitetssjukhuset Örebro

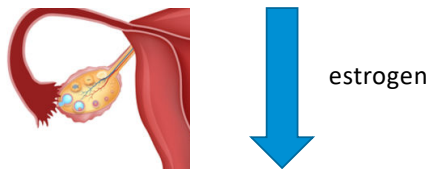
Region Örebro län

hormonbehandling i klimakteriet

Region Örebro län

Vad händer i klimakteriet?

Region Örebro län

klimakteriesymtom

vasomotoriska symtom

sömnstörningar

Region Örebro län

klimakteriesymtom

vaginal atrofi

Region Örebro län

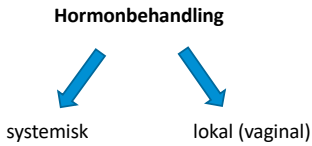
...och symtom i åldern

- blödningsrubbingar
- urininkontinens, (recidiverande UVI)
- kognitiva störningar
- depression, nedstämdhet
- minskad sexlust

Region Örebro län

Finns det behandling?

Hormonbehandling

systemisk   lokal (vaginal)

Region Örebro län

systemisk behandling (MHT: menopausal hormonterapi)

Region Örebro län

Komponenter i MHT

estrogen (estradiol)

Region Örebro län

Komponenter i MHT

progesteron

gestagener

- NETA (Noretisteron)
- MPA (Medroxiprogesteron)
- Drospirenon
- LNG (Levonorgestrel)

progesteron

- Dydrogesteron

Region Örebro län

behandlingsstart

- Finns indikation
- Finns kontraindikationer
- Finns riskfaktorer

individuell risk-nytta värdering

Region Örebro län

behandlingsstart

- livstil, vikt, rökning, fysisk aktivitet
- cellprov + mammografi
- blodtryck
- gynekologisk undersökning v.b.

Region Örebro län

indikationer

primärvård:

- vasomotorsymtom
- förebyggande av benförlust vid hög risk för frakturer

<60 år/ <10 år från menopaus

utan kontraindikationer

utan riskfaktorer

till gynekolog:

- >60 år/ >10 år från menopaus , kontraindikationer, riskfaktorer
- för tidig (<40åå) och tidig menopaus (<45 år oavsett symtom)

Region Örebro län

kontraindikationer

- odiagnosticerad vaginal blödning
- anamnes på bröstcancer
- aktuell DVT eller lungemboli
- aktuell eller tidigare arteriell hjärtkärlsjukdom (angina, hjärtinfarkt, stroke)
- allvarlig pågående gall- / leversjukdom

Region Örebro län

riskfaktorer

- diabetes med trolig kärlpåverkan
- tidigare DVT/ lungemboli
- SLE

Region Örebro län

behandlingsstart

- preparat (administrationssätt)
- regim
- dosering

Region Örebro län

administrationssätt

estrogen

- **transdermalt:** plåster (enskild eller i kombination), gel, spray
- **per os:** tabletter (enskild eller i kombination)

gestagen

- **uterint:** hormonspiral
- **per os:** tabletter (enskild eller i kombination)
- **transdermalt** (i kombination)

Region Örebro län

regim

sekventiell (12d varje månad)

utglest sekventiell (var 3e månad 14d)

kontinuerligt

Region Örebro län

dosering

lägsta effektiva dosen

Region Örebro län

uppföljning

- Efter 3 månader (telefon/ 1177)
- Återbesök var 1-2 år

Region Örebro län

behandlingslut

- risk-nyttabalans, preferenser
- borttagen rekommendation 5 år
- individuell bedömning efter 60 år

Region Örebro län

Men får man inte cancer?

Region Örebro län

AFTONBLADET

Region Örebro län

Type and timing of menopausal hormone therapy and breast cancer risk: individual participant meta-analysis of the worldwide epidemiological evidence

Collaborative Group on Hormonal Factors in Breast Cancer*

Summary
 Background Published findings on breast cancer risk associated with different types of menopausal hormone therapy (MHT) are inconsistent, with limited information on long-term effects. We bring together the epidemiological evidence, published and unpublished, on these associations, and review the relevant randomised evidence. Lancet 2019; 394:1159-68
 Published Online
 August 29, 2019
 http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(19)30507-7

Interpretation If these associations are largely causal, then for women of average weight in developed countries, 5 years of MHT, starting at age 50 years, would increase breast cancer incidence at ages 50–69 years by about one in every 50 users of oestrogen plus daily progestagen preparations; one in every 70 users of oestrogen plus intermittent progestagen preparations; and one in every 200 users of oestrogen-only preparations. The corresponding excesses from 10 years of MHT would be about twice as great.

Collaborative Group on Hormonal factors in Breast Cancer
 Lancet. 2019 Sep 28;394(10204):1159-1168

Region Örebro län

Cancerrisk - bröstcancer

- regim
  - enbart estrogen
  - kombinerad > enbart estradiol
  - kontinuerlig > sekventiell > utglest sekventiell
- duration
- typ av gestagen
- mortalitet

Region Örebro län

Andra möjliga risker?

- Venös tromboembolism
- Kranskärlsjukdom
- stroke

Region Örebro län

Finns det fördelar?

- effektiv mot klimakteriesymtom
- allmän mortalitet
- kranskärlsjukdom
- kardiovaskulär mortalitet
- benmassa, frakturnrisk
- endometrie-cancerrisk
- kolorektal-cancerrisk
- depression

Region Örebro län

Jag vill ha det naturligt.

- estrogen
- bioidentisk progesteron (på licens)

Region Örebro län

Vad finns det för alternativ?

- fytoestrogener
- fysisk aktivitet
- akupunktur
- SSRI/ SNRI

Region Örebro län

lokal behandling

Region Örebro län

klimakteriesymtom

vaginal atrofi

Region Örebro län

klimakteriesymtom

vaginal atrofi

- urinträngningar
- recidiverande UVI

Region Örebro län

Estrogen (estradiol, estriol)

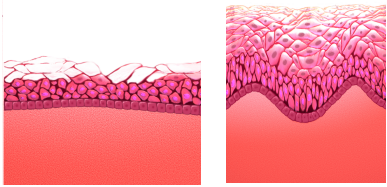

- vagitorier
- vaginaltablett
- vaginalinlägg
- salva/ kräm
- gel

DHEA

Region Örebro län

Lokal behandling

Inget behov av gestagentillägg

Region Örebro län

Lokal behandling - kontraindikationer

- Bröstcancer med pågående behandling med aromatashämmare
- vaginal blödning av oklar orsak ska undersökas först

Region Örebro län

SFOG råd för menopausal hormonbehandling

• www.sfog.se

SFOG SVENSK FÖRENING FÖR OBSTETRIK & GYNEKOLOGI
Swedish Society of Obstetrics and Gynecology

Om SFOG ARG Intressegrupper Råd/Riktlinjer ARG-rapporter/diagnosbok Utbildning Kalender

Medlem Forskning 10-groups ACTA WEBBUTBILDNING

Platsannonser Annonser

SFOG-äbäd gynekologi

Endometrios

Benign gynekologi

Gynekologisk onkologi

Benign gynekologi

SFOG-Råd Menopausal Hormonbehandling 2019

Bekänt SFOG Råd M...

Länkar

Ovulskontroller är förbjuda - 2015

Region Örebro län

SFOG råd för menopausal hormonbehandling

Nytt:

- individualiserad behandling utifrån kvinnans symtom
- 5 års gräns tas bort
- rekommenderad behandling vid tidig menopause
- bioidentiska progesteroner

Region Örebro län

TABELL 1. Aktuella registrerade hormonpreparat för systemisk MHT
För val av preparat, var god se Regionala terapirekommendationer

Preparatnamn	Administrationsform	Substans	Dosering
Östrogen enbart			
Divigel	Gel, 1/dag	Östradiol	0,5 - 1 mg
Estradot	Plåster, 2 ggr/v	Östradiol	25 - 100 µg /24t
Femanest	Tablett, 1/dag	Östradiol	1 - 2 mg
Lenzetto	Spray, 1-3/dag	Östradiol	1,53 mg/spraydos
Progynon	Tablett, 1/dag	Östradiol	1 - 2 mg
Kombinationspreparat, sekventiell			
Divina plus, sekventiell	Tablett, 1/dag	Östradiol och MPA	2 mg/10 mg
Femasekvens, sekventiell	Tablett, 1/dag	Östradiol och NETA	2 mg / 1 mg
Femoston, sekventiell	Tablett, 1/dag	Östradiol och	1 mg + 1 mg/10 mg, 2
		Dydrogesteron	mg + 2 mg/10 mg
Novofem, sekventiell	Tablett, 1/dag	Östradiol och NETA	1 mg/1 mg
Seqidot, sekventiell	Plåster, 2 ggr/v	Östradiol och NETA	50 µg/250 µg
Trivina, sekventiell	Tablett, 1/dag	Östradiol och MPA	2 mg/20 mg
Kombinationspreparat, kontinuerlig			

Region Örebro län

Tack för uppmärksamheten!

juliane.baumgart@regionorebrolan.se